

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 135/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom, Pollova 32, Košice, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3CdoR/3/2023 z 15. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky označeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že Okresný súd Košice II rozsudkom č. k. 37Pc/8/2016-280 zo 7. marca 2022 zmenil svoj rozsudok č. k. 23P/168/2013-512 z 29. júla 2015 v časti výroku o tvorbe úspor tak, že zrušil povinnosť sťažovateľa prispievať na tvorbu úspor jeho dcéry [REDAKOVANÉ] od 5. októbra 2016 a v prevyšujúcej časti jeho návrh na zníženie výživného zamietol.

3. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 8Co/56/2022 z 23. novembra 2022, ktorým ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu sťažovateľa

na zníženie výživného v prevyšujúcej časti a vo výroku o zrušení povinnosti sťažovateľa prispievať na tvorbu úspor oprávnenej rozsudok zmenil podľa § 388 CSP tak, že návrh sťažovateľa v tejto časti zamietol.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. e) a f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol a oprávnenej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5.1. Pokiaľ ide o dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP, dovolací súd uviedol, že sťažovateľ nevedel špecifikovať, ktorý sudca konajúci v jeho veci mal byť zaujatý. Základom pre vylúčenie sudcu môžu totiž byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie však subjektívna domnienka o možnej neobjektívnosti neurčeného sudcu, ktorú namietajúci účastník konania nevie ničím konkretizovať a ktorú si vytvoril na základe nepreukázaných a ničím nepodložených tvrdení.

5.2. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že sťažovateľ namietal nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov na rozhodnutie a nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však podľa názoru dovolacieho súdu takéto vady nevykazovalo, keďže z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu bolo zrejmé, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom zistené skutkové závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorým by boli popreté zmysel a podstata práva na spravodlivý proces.

5.3. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP najvyšší súd uzavrel, že napriek kvalifikovanému právnemu zastúpeniu sťažovateľ poskytol len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval a nepomenoval právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie, pričom vymedzenie danej otázky nebolo ani možné vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená protistrana.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti po zhrnutí skutkového stavu a doslovnom prepise častí jeho dovolania namieta, že najvyšší súd rozhodol o jeho dovolaní „nesprávne“, pretože sa nevysporiadal so všetkými dovolacími dôvodmi a rovnako ani s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnym vyhodnotením dôkazov. Odôvodnenie napadnutého uznesenia označuje za nepreskúmateľné a neurčité a pozostávajúce len z „citácií zákonných ustanovení“. Odôvodnenie napadnutého uznesenia spochybňuje aj na tom základe, že člen senátu [REDACTED], sa osobne pozná s jeho právnym zástupcom, preto mal byť z konania vylúčený. V závere ústavnej sťažnosti poukazuje na dĺžku konania vedeného okresným súdom a odvolacím súdom v trvaní takmer 7 rokov, z čoho je zrejmá existencia zbytočných prieťahov v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa pre jeho neprípustnosť.

8. Ústavný súd opakovane v rámci svojej judikatúry zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné. Zároveň ústavný súd svojou judikatúrou oponuje najvyššiemu súdu v takých prípadoch, ak dovolania posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na skutočný obsah dovolania a reálnu existenciu dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 468/2023).

9. V uvedenom kontexte sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu možno z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatňuje, považovať za ústavne udržateľné a akceptovateľné.

10. Sťažovateľ najvyššiemu súdu predovšetkým vytyka nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia tvrdiac, že sa nevysporiadal so všetkými jeho dovolacími námietkami.

11. Po detailnom oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia ústavný súd nemôže tejto výhrade sťažovateľa prisvedčiť. Najvyšší súd sa totiž dostatočným spôsobom vyjadril k sťažovateľom namietaným vadám zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP, pričom tieto v konaní odvolacieho súdu neidentifikoval. V súvislosti s tvrdenou vadou podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd poukázal na konkrétne časti rozsudku krajského súdu, ktoré sa relevantne vysporiadávajú s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, a to konkrétne pokiaľ ide o jeho majetkové pomery a odôvodnené potreby jeho dcéry, keďže tieto boli relevantné pre rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na zníženie výživného. Konajúce súdy pritom, vychádzajúc z dostatočne zisteného skutočného stavu, náležite zdôvodnili, že v danom prípade neboli u sťažovateľa ako otca oprávnenej naplnené dôvody majúce za následok zmenu rozhodnutia o výživnom v zmysle zníženia výživného na jeho dcéru a zrušenia povinnosti prispievať jej na tvorbu úspor (body 27 a 28 napadnutého uznesenia). Osobitne sa dovolací súd vyjadril aj k uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP, pričom v tomto smere nezistil žiadne pochybenia súdov nižšej inštancie z hľadiska ich obsadenia či prípadného prejednaní veci vylúčenými sudcami a keďže ani sám sťažovateľ v dovolaní nevedel okrem neurčitých dohadov uviesť, ktorý z konajúcich súdov bol nesprávne obsadený, resp. ktorý sudca bol vylúčený, najvyšší súd nemohol vyvodiť prípustnosť dovolania ani z tohto dôvodu (body 8 až 18 napadnutého uznesenia).

12. Súčasne sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal aj s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, keď po poskytnutí viacerých teoretických východísk náležite vysvetlil, z akých dôvodov dovolanie sťažovateľa nesplnilo predpoklady prípustnosti ani v tejto časti, a preto muselo byť odmietnuté. Najvyšší súd totiž po posúdení obsahu dovolania ako celku dospel k záveru, že sťažovateľ nevymedzil zákonom predpokladaným spôsobom žiadnu dovolaciu otázku (bod 43 napadnutého uznesenia). Predmetnému záveru pritom nie je aj s ohľadom na predostretú strohú sťažnostnú argumentáciu z ústavného hľadiska čo vytknúť.

13. Sťažovateľ ďalej spochybňuje ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia taktiež na tom základe, že člen dovolacieho senátu [REDAKOVANÉ], „*sa mal z konania vylúčiť*“ pre jeho pomer k právnemu zástupcovi sťažovateľa, ktorého osobne pozná. Ani táto námietka sťažovateľa však neobstojí. Ak mal totiž pochybnosti o nezaujatosti niektorého z členov dovolacieho senátu, mohol po tom, čo mu bolo oznámené, ktorému senátu dovolacieho súdu bola jeho vec pridelená, uplatniť proti konkrétnemu sudcovi námietku zaujatosti v zmysle § 52 a nasl. CSP. Sťažovateľ tak zjavne neučinil, a preto ústavný súd konštatuje, že neuplatnením námietky zaujatosti z dôvodov možnej zaujatosti dotknutého sudcu už počas dovolacieho konania, hoci tak mohol urobiť, sťažovateľ nevyčerpal dostupný prostriedok nápravy, ktorý mu zákon priznáva. Pritom okrem stručného konštatovania, že jeho právny zástupca sa pozná s daným členom senátu, keďže boli spolužiakmi na vysokej škole, svoju argumentáciu v tomto smere ďalej nerozvíja. Ústavný súd preto považuje danú námietku za neprípustnú.

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevidel ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu akýmkoľvek spôsobom zasahoval, keďže neidentifikoval žiadny exces, či už v rovine právneho posúdenia veci, resp. logickosti a udržateľnosti jeho argumentácie. Ústavná sťažnosť je pritom len vyjadrením nepokojnosti sťažovateľa so spôsobom, akým najvyšší súd v predmetnom konaní hodnotil splnenie procesných podmienok dovolacieho konania, čo však v súlade so stabilnou rozhodovacou činnosťou v zásade nemôže predstavovať porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom zodpovedal všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany uplatňovanej zo strany sťažovateľa v rámci dovolacieho konania, a preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako neurčité alebo nepreskúmateľné, tak ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti. Navyše sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani riadne nešpecifikoval, na ktorú časť jeho dovolacej argumentácie nedostal od najvyššieho súdu náležitú odpoveď a jeho námietky sú tak len všeobecné a nekonkrétne.

15. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Sťažovateľ síce v ústavnej sťažnosti poukazuje na zdĺhavé konanie v trvaní 7 rokov a v tejto súvislosti tvrdí existenciu zbytočných prietahov, avšak svoje výhrady smeruje iba k postupu okresného súdu a odvolacieho súdu, ktoré však sťažovateľ (kvalifikovane právne zastúpený) neoznačil ani v petite ústavnej sťažnosti ako porušovateľov svojho práva. Jeho ústavná sťažnosť totiž výslovne smeruje len proti postupu a uzneseniu najvyššieho súdu, vo vzťahu ku ktorému

nemožno v dôvodoch ústavnej sťažnosti identifikovať v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy žiadnu argumentáciu. Odôvodnenie návrhu je podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom a je jednou z esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre nesplnenie náležitostí vyžadovaných zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

17. Rovnaký záver je potrebné prijať aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, keďže sťažovateľ bližšie tieto práva neodôvodnil, len citoval uvedené ustanovenia článkov, ale už konkrétnu argumentáciu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu či postupu dovolacieho súdu neuviedol. Vzhľadom na to ústavný súd odmietol jeho ústavnú sťažnosť aj v tejto časti z uvedeného dôvodu.

18. V závere ústavný súd už len dodáva, že ústavná sťažnosť obsahuje taktiež formálny nedostatok v podobe odkazu na ustanovenia v súčasnosti už zrušeného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Platným a účinným právnym predpisom upravujúcim konanie pred ústavným súdom je totiž počnúc 15. novembrom 2018 zákon o ústavnom súde.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Libor Duľa
predseda senátu